

II

(Säädökset, joita ei tarvitse julkaista)

KOMISSIO

KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 18 päivänä joulukuuta 2002,

Ranskan tasavallan EY:n perustamissopimuksen 95 artiklan 5 kohdan mukaisesti tiedoksi antamista kansallisista säännöksistä, jotka koskevat tiettyjen runsastyyppisten ja klooria sisältävien NK-lannoitteiden tuonnin ja markkinoille saattamisen rajoittamista

(tiedoksiannettu numerolla K(2002) 5113)

(Ainoastaan ranskankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2003/1/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen, ja erityisesti sen 95 artiklan 6 kohdan,

sekä katsoo seuraavaa:

tetun lannoitteen on täytettävä. Liitteessä I ryhmitellään EY-lannoitteet luokkiin sen mukaan, kuinka paljon ne sisältävät pääravinnetta eli typpeä, fosforia tai kaliumia, jotka on merkitty kirjaimilla N, P ja K. Siinä erotetaan yksiravinteiset lannoitteet, jotka sisältävät ainoastaan yhtä kolmesta perusravinteesta, ja moniravinteiset lannoitteet, jotka sisältävät näistä kahta tai kolmea.

I ASIASELOSTUS

1 Yhteisön lainsäädäntö

1.1 Lannoitteita koskeva direktiivi 76/116/ETY

- (1) Lannoitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 18 päivänä joulukuuta 1975 annetun neuvoston direktiivin 76/116/ETY⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 98/97/EY⁽²⁾, tarkoituksena on poistaa kaupan esteet, jotka johtuvat eroista lannoitteisiin liittyvässä jäsenvaltioiden lainsäädännössä. Tästä syystä siinä vahvistetaan yhteisön tasolla vaatimukset, jotka lannoitteiden on täytettävä, jotta ne voitaisiin saattaa markkinoille varustettuna merkinnällä "EY-lannoite"⁽³⁾. Direktiivissä vahvistetaan muun muassa säännökset, jotka koskevat yhteisössä tärkeimpien yksija moniravinteisten lannoitteiden nimeämistä, määrittelyä, koostumusta, merkitsemistä ja pakkauksia.
- (2) Direktiivin 76/116/ETY liitteessä I määritellään tyyppinimitys sekä sitä vastaavat, erityisesti koostumukseen liittyvät vaatimukset, jotka kunkin EY-merkinnällä varus-

- (3) Pääravinteita sisältäviin yksiravinteisiin lannoitteisiin kuuluvat muun muassa

- typpilannoitteiden luettelossa ammoniumnitraatit, jotka ovat kemiallisia valmisteita, jotka sisältävät pääasiassa ammoniumnitraattia ja joiden typpipitoisuus on vähintään 20 %,
- kaliumlannoitteiden luettelossa kalisuola, joka on luonnon kaliumsuoloista saatu valmiste, joka sisältää pääasiassa kaliumkloridia ja jonka kaliumpitoisuus on vähintään 37 % ilmoitettuna K₂O:na.

- (4) Moniravinteiset pääravinnelannoitteet eli kemiallisesti tai sekoittamalla valmistetut tuotteet, joihin ei ole lisätty eläin- tai kasviperäisiä orgaanisia ravinteita, jaetaan edelleen neljään alaluokkaan koostumuksen mukaan, eli NPK-, NP-, NK- ja PK-lannoitteisiin. NPK-lannoitteiden ravinteiden vähimmäispitoisuus on yhteensä 20 %, ja kunkin ravinteen vähimmäispitoisuus on seuraava: 3 % typpeä, 5 % fosforia ilmoitettuna P₂O₅:nä ja 5 % kaliumia ilmoitettuna K₂O:na. NK-lannoitteiden ravinteiden vähimmäispitoisuus on yhteensä 18 %, ja kunkin ravinteen vähimmäispitoisuus on seuraava: 3 % typpeä ja 5 % kaliumia ilmoitettuna K₂O:na.

⁽¹⁾ EYVL L 24, 30.1.1976, s. 21.⁽²⁾ EYVL L 18, 23.1.1999, s. 60.⁽³⁾ Direktiivissä 76/116/ETY säädetty ilmaus "EY-lannoite" on korvattu ilmauksella "EY-lannoite" direktiivillä 97/63/EY (EYVL L 335, 6.12.1997, s. 15).

- (5) Direktiivin 2 artiklan nojalla "EY-lannoite" -merkintää voidaan käyttää ainoastaan niihin lannoitetyyppeihin kuuluvista lannoitteista, jotka on lueteltu liitteessä I ja jotka täyttävät direktiivissä 76/116/ETY ja sen liitteissä I—III vahvistetut vaatimukset.
- (6) Direktiivin 7 artiklassa on vapaata liikkuvuutta koskeva lauseke, jossa säädetään seuraavasti: "Jäsenvaltiot eivät saa lannoitteen koostumuksen, tunnistamisen, pakkausmerkinnän tai pakkauksen perusteella kieltää, rajoittaa tai vaikeuttaa niiden "ETY-lannoite" -merkinnällä varustettujen lannoitteiden saattamista markkinoille, jotka ovat tämän direktiivin ja sen liitteiden mukaisia, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta muiden yhteisön direktiivien soveltamista".
- (7) Direktiivin 8 artikla liittyy virallisiin valvontatoimenpiteisiin, joita jäsenvaltiot toteuttavat sen todentamiseksi, että merkinnällä "EY-lannoite" markkinoille saatettavat lannoitteet ovat direktiivin 76/116/ETY ja sen liitteen I ja II mukaisia.

1.2 Yksiravinteisia runsastyppejä ammoniumnitraattilannoitteita koskeva direktiivi 80/876/ETY

- (8) Ottaen huomioon direktiivissä 76/116/ETY tarkoitettujen ammoniumnitraattilannoitteiden erityisluonne sekä siitä yleiselle turvallisuudelle, terveydelle ja työnteijöiden suojelulle aiheutuvat vaatimukset, yksiravinteisia runsastyppejä ammoniumnitraattilannoitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 15 päivänä heinäkuuta 1980 annetussa neuvoston direktiivissä 80/876/ETY⁽⁴⁾ säädetään täydentävistä yhteisön säännöistä näiden lannoitteiden osalta. Yleisen turvallisuuden takaamiseksi on yhteisön tasolla määritelty ne ominaisuudet, jotka erottavat yksiravinteiset runsastyppeiset ammoniumnitraattilannoitteet muista ammoniumnitraattityypeistä, joita käytetään räjähteinä käytettävien tuotteiden valmistukseen.
- (9) Direktiivin 80/876/ETY 1 artiklan mukaan direktiiviä sovelletaan yhteisön jäsenmaissa markkinoille saatettuihin yksiravinteisiin runsastyppeisiin ammoniumnitraattilannoitteisiin, sanotun kuitenkin rajoittamatta direktiivin 76/116/ETY soveltamista. Ilmauksella 'lannoite' tarkoitetaan lannoitteina käytettäväksi tarkoitettuja kemiallisesti valmistettuja ammoniumnitraattipohjaisia valmisteita, joissa on yli 28 painoprosenttia typpeä ja jotka voivat sisältää epäorgaanisia, lisäaineita tai inerttejä aineita, kuten jauhettua kalkkikiveä tai jauhettua dolomiittia, kalsiumsulfaattia, magnesiumsulfaattia ja kieseriittiä. Lisäksi täsmennetään, että muut epäorgaaniset lisäaineet tai inertit aineet, joita käytetään lannoitteen valmistuksessa, eivät saa lisätä lannoitteen lämpöherkkyyttä tai räjähtävyyttä.
- (10) Direktiivin 80/876/ETY mukaan yksiravinteisillä runsastyppeillä ammoniumnitraattilannoitteilla olisi oltava tietyt ominaisuudet niiden vaarattomuuden takaamiseksi. Liitteessä I täsmennetään yksiravinteisten runsastyppeiden ammoniumnitraattilannoitteiden ominaisuudet ja

raja-arvot, joihin kuuluu muun muassa suurin sallittu klooripitoisuus, joka on 0,02 painoprosenttia. Lisäksi jäsenvaltiot voivat vaatia, että näille lannoitteille suoritetaan liitteessä II selostettu räjähtävyyden määrittelemiseksi tehtävä koe ennen niiden markkinointia tai sen jälkeen.

2 Lannoitteita koskevan yhteisön lainsäädännön uudelleenlaatiminen

- (11) Komissio hyväksyi 14 päivänä syyskuuta 2001 ehdotuksen lannoitteita koskevaksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi⁽⁵⁾, jossa annetaan uutena säädöksenä neuvoston ja komission direktiivit lannoitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä.
- (12) Ehdotuksen tarkoituksena on yksinkertaistaa lannoitteita koskevaa lainsäädäntöä yhdistämällä yhteen, asetuksena annettavaan säädökseen direktiivit 76/116/ETY, 80/876/ETY, 87/94/ETY ja 77/535/ETY sekä erilaiset muutokset, joilla nämä direktiivit on mukautettu tekniikan kehitykseen. Kaikki tekniset eritelmat on sisällytetty liitteisiin. Yhteiset säännökset on erotettu erityissäännöksistä, jotka on luokiteltu nykyisin lainsäädäntöön sisältyvien pääasiallisten lannoiteryhmien mukaisesti. Tekniset liitteet on laadittu alkuperäisten direktiivien pohjalta uudelleen muokaten. Niihin on tehty joitakin vähäisiä muutoksia, mutta ravinnepitoisuuksia koskevia teknisiä eritelmiä ei kuitenkaan ole muutettu.
- (13) Kyseisen asetusehdotuksen II osasto "Eri lannoitetyyppejä koskevat säännökset" sisältää IV luvun, joka koskee runsastyppejä ammoniumnitraattilannoitteita⁽⁶⁾ ja joka perustuu suurelta osin direktiivin 80/876/ETY säännöksiin, joiden soveltamisalaa on osittain laajennettu moniravinteisiin runsastyppeisiin ammoniumnitraattilannoitteisiin uuden markkinatilanteen huomioon ottamiseksi. Aiemman lainsäädännön mukaan räjähtävyykokeet eivät olisi koskeneet moniravinteisia lannoitteita, mikä olisi aiheuttanut aukon, jonka jäsenvaltiot olisivat halunneet paikata turvallisuussyistä. Tämän uudelleenlaatimisen jälkeen räjähtävyykokeita voidaan kuitenkin vaatia myös moniravinteisilta runsastyppeiltä ammoniumnitraattilannoitteilta.
- (14) Tämän vuoksi ehdotuksen liitteessä III, joka sisältää runsastyppejä ammoniumnitraattilannoitteita koskevat tekniset määräykset, on 2 jaksossa kuvaus runsastyppeiden ammoniumnitraattilannoitteiden räjähtävyyden määrittelemiseksi tehtävästä kokeesta, jota voidaan edellyttää kaikilta lannoitteilta — yksiravinteisilta ja moniravinteisilta — jotka ovat runsastyppejä ammoniumnitraattilannoitteita. Sen sijaan samassa liitteessä III olevassa 1 jaksossa, jossa toistetaan direktiivin 80/876/ETY liitteessä I olevat määräykset, on ainoastaan yksiravinteisten runsastyppeiden ammoniumnitraattilannoitteiden ominaisuudet ja raja-arvot.

⁽⁴⁾ EYVL L 250, 23.9.1980, s. 7.

⁽⁵⁾ KOM(2001)508 lopullinen, EYVL C 51 E, 26.2.2002, s. 1.

⁽⁶⁾ Katso asetusehdotuksen 25—28 artikla.

(15) Jäsenvaltioilla on jo ollut mahdollisuus tutustua kyseiseen ehdotukseen. Neuvosto pääsi 30 päivänä syyskuuta 2002 yksimieliseen poliittiseen sopimukseen yhteisen kannan vahvistamiseksi ⁽⁷⁾. Runsastyyppisiin ammoniumnitraattilannoitteisiin sovellettavien säännösten osalta jäsenvaltioiden ehdottamien muutosten tarkoituksena oli ainoastaan tehdä räjähtävyyskokeesta pakollinen kaikille runsastyyppisille lannoitteille. Markkinoille saattamisesta vastaavan tahon vastuulla olisi todistaa, että lannoitteet ovat läpäisseet hyväksytysti kyseisen räjähtävyyskokeen. Lisäksi haluttiin liittää mukaan lisävaatimus markkinoille saattamisesta vastaavan tahon jäljitettävyydestä. Sen sijaan liitteen III tekstiä ei muutettu.

3 Ilmoitetut kansalliset säännökset

(16) Ranska ilmoitti uusista kansallisista säännöksistä ⁽⁸⁾, joiden tarkoituksena on kieltää sellaisten NK-lannoitteiden tuonti ja markkinoille saattaminen, joiden ammoniumnitraattipitoisuus on korkeampi kuin 28 painoprosenttia ja joiden klooripitoisuus on korkeampi kuin 0,02 painoprosenttia. Asiasta vastaavien ministerien allekirjoittaman päätöksen mukaan kyseiset lannoitteet on vedettävä markkinoilta niiden haltijoiden kustannuksella ja toimesta, ja päätökseen on liitetty kiertokirje, joka koskee samojen lannoitteiden käsittelyä.

(17) Ilmoitetulla päätöksellä, jolla kielletään tiettyjen runsastyyppisten ja klooria sisältävien NK-lannoitteiden tuonti ja markkinoille saattaminen, on tarkoitus keskeyttää Ranskassa vuodeksi sellaisten NK-lannoitteiden tuonti, markkinoille saattaminen maksutta tai maksua vastaan sekä hallussapito myyntiä tai maksutonta jakelua varten, jotka sisältävät enemmän kuin 28 painoprosenttia ammoniumnitraatista peräisin olevaa tyyppiä ja joiden klooripitoisuus on korkeampi kuin 0,02 prosenttia (päättöluonnoksen 1 artikla).

(18) Kyseistä kieltoa täydennetään velvoittamalla tuotteet ensimmäiseksi Ranskassa markkinoille saattanut toimija vetämään kyseiset lannoitteet pois kaikkialta omalla kustannuksellaan ja omasta toimestaan (päättöluonnoksen 2 artikla).

(19) Lisäksi ilmoitetun päätöksen mukaan näin pois vedettyjä tuotteita ei voida saattaa uudelleen Ranskan markkinoille ennen kuin ne on tunnustettu voimassa olevien säännösten mukaisiksi, kun niihin on lisätty inertti osuus,

jonka avulla NK-pitoisuuksia voidaan muuttaa (päättöluonnoksen 3 artikla).

(20) Jotta 3 artiklan säännökset voitaisiin panna täytäntöön, säädöstä täydennetään ministeriön kiertokirjeellä, joka koskee sellaisten NK-lannoitteiden käsittelyä, joissa ammoniumnitraatista peräisin olevan typen pitoisuus on korkeampi kuin 28 % ja klooripitoisuus korkeampi kuin 0,02 %; kiertokirjeen tarkoituksena on kuvata niiden käsittelyyn liittyvät menettelyt.

4 Ranskan esittämät perustelut

(21) Koska tiettyihin lannoitteisiin saattaa liittyä vaaroja, Ranskan viranomaiset katsovat tarpeelliseksi ottaa käyttöön erityissäännöksiä, jotka koskevat runsastyyppisiä ammoniumnitraattilannoitteita (NH_4NO_3) eli niin kutsuttuja NK-lannoitteita (typpi-kalium), joiden kaliumpitoisuus (K) ilmoitettuna K_2O :na on 5 % ja kalium on KCl-muodossa. Nämä kansalliset säännökset poikkeavat direktiivin 76/116/ETY säännöksistä, jotka koskevat NK-lannoitteita, joille on annettu merkintä "EY-lannoite".

(22) Ranskan viranomaiset esittivät perusteluissaan ne syyt, joiden vuoksi kyseiset säännökset oli haluttu antaa, ja arvioivat kyseisten NK-lannoitteiden osalta, että Ranska on tilanteessa, jossa se voi vedota EY:n perustamissopimuksen 95 artiklan 5 kohdassa määrättyyn poikkeukseen. Nämä perustelut esitetään tiivistetysti seuraavassa.

(23) Ensinnäkin Ranskan viranomaiset korostavat, että vaikka direktiivissä 76/116/ETY määritellään NK-lannoitteet (EY), siinä ei täsmennetä, missä muodossa kalium voi sisältyä niihin. Näin ollen viranomaiset päättelivät, että mikään ei estä valmistamasta NK-lannoitteita (EY) sekoittamalla mekaanisesti yksiravinteista runsastyyppistä ammoniumnitraattilannoitetta taikka jopa puhdasta ammoniumnitraattia, eli tuotetta, jonka ammoniumnitraatista peräisin olevan typen pitoisuus on korkeampi kuin 28 %, sekä kaliumsuolaa eli kaliumkloridia.

(24) Ranskan viranomaiset muistuttavat lisäksi, että vuodesta 1995 alkaen on annettu useita neuvoston asetuksia ⁽⁹⁾, joissa on vahvistettu Venäjältä, Ukrainasta ja Puolasta peräisin olevien yksiravinteisten runsastyyppisten ammoniumnitraattilannoitteiden tuontiin sovellettavat polkumyntitullit. Ranskan viranomaiset toteavat, että tietyt tuottajat, joihin tämä toimenpide on vaikuttanut, ovat keksineet sekoittaa runsastyyppisiä ammoniumnitraattilannoitteita ja kaliumkloridia siten, että sekoituksen kaliumpitoisuus ilmoitettuna kaliumoksidina on vähintään 5 %. Ranskan viranomaiset toteavatkin seuraavasti: jos kyseisen sekoituksen kaliumpitoisuus olisi alle 5 %, tuotetta ei enää voitaisi pitää NK-lannoitteena (EY) vaan yksiravinteisena runsastyyppisenä ammoniumnitraattilannoitteena, ja se olisi silloin vapautettava polkumyntitulleista ⁽¹⁰⁾.

⁽⁹⁾ Ensimmäinen näistä asetuksista on asetus (EY) N:o 2022/95 (EYVL L 198, 23.8.1995, s. 1), joka koski lopullisen polkumyntitullin käyttöönottoa Venäjältä peräisin olevan ammoniumnitraatin tuonnissa. Nykyisin ovat voimassa asetus (EY) N:o 132/2001 (EYVL L 23, 25.1.2001, s. 1), joka koskee lopullisen polkumyntitullin käyttöönottoa Puolasta ja Ukrainasta peräisin olevan ammoniumnitraatin tuonnissa, ja asetus (EY) N:o 658/2002 (EYVL L 102, 18.4.2002, s. 1), joka koskee lopullisen polkumyntitullin käyttöönottoa Venäjältä peräisin olevan ammoniumnitraatin tuonnissa.

⁽¹⁰⁾ Katso Ranskan esittämät perustelut, s. 2.

⁽⁷⁾ Neuvoston asiakirja nro 12179/02.

⁽⁸⁾ Ilmoituksen jälkeen Ranska hyväksyi ja julkaisi suunnitellut toimenpiteet. Tämä toimenpide on erillisen menettelyn kohteena.

- (25) Ranskan viranomaisten mukaan kyseisillä NK-lannoitteilla, jotka ovat teoriassa yksiravinteisten runsastyyppisten ammoniumnitraattilannoitteiden ja kaliumkloridin sekoitteita, on kaksi ominaispiirrettä: toisaalta niistä ei tarvitse maksaa polkumyynnitulleja ja toisaalta direktiivin 80/876/ETY vaatimukset eivät koske niitä. Ranskan viranomaisten mielestä tästä seuraa, että mikään ei estä korvaamasta kyseistä yksiravinteista runsastyyppistä ammoniumnitraattilannoitetta tuotteella, joka ei ole direktiivin 80/876/ETY vaatimusten mukainen, tai jopa puhtaalla ammoniumnitraatilla, kuten teknisellä ammoniumnitraatilla, jota käytetään teollisuusräjähteiden valmistuksessa.
- (26) Ranskan viranomaiset tarkastelivat kyseisiä lannoitteita kahdesta eri näkökulmasta: Toisaalta tarkasteltiin niiden teoreettista ja todellista vastaavuutta yhteisön lainsäädännössä vahvistettujen ominaisuuksien kanssa, jotta voitiin määrittää, vastaavatko kyseiset NK-lannoitesekoitukset merkintää "EY-lannoite". Toisaalta tarkasteltiin niiden mahdollista vaarallisuutta erityisesti analysoimalla näytteitä, jotka kilpailu- ja kuluttaja-asioista ja petostentorjunnasta vastaava pääosasto (DGCCRF) oli ottanut tuoduista eristä ⁽¹⁾.
- (27) Näiden analyysien tulosten perusteella ⁽²⁾ Ranskan viranomaiset pohtivat nimikkeen "EY-lannoite 32-0-5" aiheellisuutta kyseisten tuotteiden markkinoinnissa. Nimikkeellä "EY-lannoite 33-0-5" tuodaan joitakin eriä kyseisiä NK-lannoitteita, ja Ranskan viranomaiset arvioivat, että niiden todellinen tyyppipitoisuus ei voi mitenkään olla ilmoitettu pitoisuus, koska jopa sallituilla poikkeamilla $\pm 1,1\%$, joihin ei direktiivin 76/116/ETY 8 artiklan 3 kohdan mukaan saa vedota järjestelmällisesti, tyyppien vähimmäispitoisuuden pitäisi olla kyseisessä lannoitteessa 35,449 %. Viranomaiset päättelivät tästä, että kyseiset tuotteet eivät juurikaan vastaa ilmoitettuja ravinnepitoisuuksia.
- (28) Tämän toteamuksen seurauksena Ranskan viranomaiset pohtivat kyseisten NK-lannoitteiden mahdollista vaarallisuutta seuraavasti: Sen lisäksi, että ravinteiden ilmoitettujen ja todellisten pitoisuuksien välillä on havaittu eroja, on kysyttävä, mitä vaaroja kyseiset tuotteet voivat

aiheuttaa erityisesti ympäristölle ja työympäristölle. Tätä kysymystä ei lainkaan käsitellä direktiivissä 76/116/ETY. Toulousessa tapahtuneen katastrofin johdosta ja ottaen huomioon sen, että ammoniumnitraattiin lisätään kaliumkloridia, on kysyttävä, voiko tämänkaltaisen tuote olla vaarallinen ⁽³⁾.

- (29) Ranskan viranomaisten mukaan NK-lannoitteilla voi olla heikkoja räjähdysominaisuuksia, jotka ovat samankaltaisia kuin tietyillä yksiravinteisilla tyyppilannoitteilla. Tällainen riski sisältyy ainoastaan lannoitteisiin, joiden ammoniumnitraattipitoisuus on verrattain korkea ⁽⁴⁾. Ranskan viranomaiset katsovat, että näihin korkean ammoniumnitraattipitoisuuden NK-lannoitteisiin liittyy räjähdysvaara, joka vähäisyydestään huolimatta on kuitenkin todellinen erityisesti sen vuoksi, että kalium on niissä kaliumkloridin muodossa ⁽⁵⁾.
- (30) Tässä yhteydessä Ranskan viranomaiset muistuttavat seuraavaa:
- on tunnettua, että kloori herkistää ammoniumnitraatin hajoamiselle, mikä selittää sen, että kloorin pitoisuus yksiravinteisissa runsastyyppisissä ammoniumnitraattilannoitteissa on rajattu 0,02 painoprosenttiin direktiivin 80/876/ETY liitteessä I olevan 5 kohdan mukaisesti,
  - tämä kysymys saatettiin räjähdysainekomitean ⁽⁶⁾ tarkasteltavaksi vuonna 2001, ja se antoi suosituksen ⁽⁷⁾, jossa määritellään "mahdolliseksi räjähteeksi" NK-lannoitteet, jotka sisältävät yli 90 % ammoniumnitraattia eli joiden kokonaistyyppipitoisuus on yli 28 %, joiden klooripitoisuus on korkea ja joissa kloori on kaliumkloridin muodossa ⁽⁸⁾,
  - näissä seoksissa, joihin on sekoitettu kaliumkloridia ja ammoniumnitraattia, voi tapahtua kuumenemisiä, joka ei yleensä vaaranna turvallisuutta ⁽⁹⁾,
  - kuitenkin kloori voi katalysaattorina toimiessaan johtaa itseään ylläpitävän hajoamisen käynnistymiseen, jolloin vapautuu myrkyllisiä savukaasuja, eikä tällaista riskiä voida jättää huomioimatta ⁽²⁰⁾, kun otetaan huomioon näiden seosten sisältämä merkittävä määrä ammoniumnitraattia.

⁽¹⁾ Yksi tämän viranomaisen tehtävistä on varmistaa, että markkinoille saatetut tuotteet vastaavat voimassa olevia säännöksiä.

⁽²⁾ Vuosina 2000 ja 2001 DGCCRF analysoi Bordeaux'ssa sijaitsevassa laboratoriossaan 126 näytettä lannoitteista, joita kutsutaan nimellä NK 32-0-5 -lannoitteet (tällä nimikkeellä tuodaan suurin osa kyseisistä NK-lannoitteista), ja näiden 126 näytteen joukossa ainoastaan kolmen näytteen tyyppi- ja kaliumpitoisuudet vastasivat maahantuojan ilmoittamia, kun huomioon otettiin direktiivissä 76/116/ETY vahvistetut vaihteluvälit. Tyyppien keskimääräinen pitoisuus oli 29,94 %, ja se vaihteli lukujen 33 % ja 24,10 % välillä. Keskihajonta oli 1,413 %. Kaliumin keskimääräinen pitoisuus oli 7,24 %, ja se vaihteli lukujen 21,3 % ja 3,3 % välillä. Keskihajonta oli 2,714 %. Lisäksi näistä 126 näytteestä kolmessa-toista oli kaliumpitoisuus alle 5 %, joka on moniravinteisilta NK-lannoitteilta (EY) edellytetty vähimmäispitoisuus.

⁽³⁾ Katso Ranskan esittämät perustelut, s. 8.

⁽⁴⁾ Katso Louis Médard: "Les explosifs occasionnels", Techniques et documentation, 1979, s. 664. Katso tämän päätöksen johdantoosan 34 kappale.

⁽⁵⁾ Katso Ranskan esittämät perustelut, s. 8.

⁽⁶⁾ Tämä vuoden 1961 säädöksellä perustettu räjähdysainekomitea koostuu asianomaisten viranomaistahojen edustajista ja räjähdysainealan tuntemuksen perusteella nimitetyistä asiantuntijoista. Komitean tehtävänä on muun muassa laatia lausuntoja ja suosituksia kaikista niistä kysymyksistä, jotka teollisuusministeri saattaa sen käsiteltäväksi räjähdysaineasioissa.

⁽⁷⁾ Räjähdysainekomitean suositus on liitetty Ranskan esittämiin perusteluihin.

⁽⁸⁾ Katso Ranskan esittämät perustelut, s. 9.

⁽⁹⁾ Katso em. teos, Louis Médard, s. 665.

⁽²⁰⁾ Katso em. teos, Louis Médard, s. 664.

Tämä räjähdys- ja hajoamisvaara selittää Ranskan viranomaisten mukaan varotoimet NK-lannoitteiden kuljetuksessa niin maa- kuin merikuljetuksena. Varotoimet ovat rajoitettavampia kuin yksiravinteisiin runsastyyppisiin ammoniumnitraattilannoitteisiin sovellettavat varotoimet.

(31) Ranskan viranomaiset muistuttavat tässä yhteydessä, että yksiravinteisiä runsastyyppisiä ammoniumnitraattilannoitteita koskevan direktiivin 80/876/ETY 1 artiklan 3 kohdan mukaan sellaiset epäorgaaniset lisäaineet tai inertit aineet, joita ei ole mainittu 2 kohdassa ja joita käytetään lannoitteen valmistuksessa, eivät saa lisätä lannoitteen lämpöherkkyyttä tai räjähtävyyttä. Ranskan viranomaisten mukaan kaliumkloridia ei voida pitää inerttinä aineena ammoniumnitraatin suhteen, koska tiedetään, että sekoittamalla ammoniumnitraattia ja kaliumkloridia voidaan tietyissä olosuhteissa saada aikaan eksoterminen reaktio, joka voi käynnistää itseään ylläpitävän hajoamisen. Ranskan viranomaiset päättelevät tästä seuraavaa: vaikka nämä Ranskan markkinoille saatetut tuotteet ovat kiistatta EY-lannoitteita ja vaatimusten mukaisia, niiden ominaispiirteet viittaavat NK-lannoitteisiin eli moniravinteisiin lannoitteisiin, joiden ammoniumnitraatista peräisin olevan tyyppien pitoisuus on korkeampi kuin 28 % ja ilmoitettu klooripitoisuus on 3,78 %⁽²¹⁾.

(32) Ranskan viranomaiset toteavat lisäksi, että näiden NK-lannoitteiden ammoniumnitraatista peräisin olevan tyyppien pitoisuus on merkittävästi korkeampi kuin tähän mennessä markkinoituissa NK-lannoitteissa. Viranomaisten mukaan näiden lannoitteiden, joita ei ollut olemassa direktiiviä 76/116/ETY annettaessa, vähäisen tuntemuksen vuoksi olisi suhtautumisen oltava varovaisista, kun otetaan huomioon 1950-luvun puolivälin jälkeen saadut kokemukset. Tänä ajanjaksona moniravinteisten lannoitteiden ammoniumnitraatista peräisin olevan tyyppien pitoisuudet ovat kasvaneet huomattavasti. Näin ollen Ranskan viranomaiset katsovat, että koska näiden yksiravinteisten lannoitteiden klooripitoisuuden on oltava alle 0,02 painoprosenttia, olisi luonnollista, että sama yläraja vahvistettaisiin kloorin pitoisuudelle kyseisissä NK-lannoitteissa⁽²²⁾.

(33) Edellä mainitun menettelyn yhteydessä⁽²³⁾ Ranskan viranomaiset toimittivat joitakin lisähuomautuksia EY:n perustamissopimuksen 95 artiklan 5 kohdan mukaiseen tiedoksiantoon, jotka komissio otti huomioon arvioinnissaan. Ranskan viranomaiset katsovat voivansa kieltää merkinnällä "EY-lannoite" varustettujen NK-lannoitteiden markkinoille saattamisen maatalouslain L.255-1 artiklan nojalla, joka on otettu käyttöön ravinteiden valvonnan järjestämisestä 13 päivänä heinäkuuta 1979 annetulla lailla 79-595. Viranomaiset myöntävät, että direktiivi 76/116/ETY on kiistatta yhdenmukaistamistoimenpide, joka koskee lannoitteiden koostumusta, nimeämistä,

merkitemistä ja pakkauksia. Sen sijaan Ranskan viranomaiset katsovat, että nykyinen yhteisön lainsäädäntö ei sisällä mitään säännöksiä merkinnällä "EY-lannoite" varustettujen lannoitteiden sisäisistä turvallisuusominaisuuksista. Viranomaisten mukaan tietyistä mainoksista⁽²⁴⁾ ilmenee, että nämä NK-lannoitteet sisältävät pääasiassa ammoniumnitraattia, johon lisätään ainoastaan hyvin vähäinen määrä kaliumkloridia, jotta ne voidaan markkinoida tyyppinimikkeellä "NK-lannoite". Ranskan viranomaiset huomauttavat, että vaikka kieltöpäätös perustuu ensisijaisesti turvallisuusongelmaan, se perustuu toissijaisesti viranomaisten toteuttamiin valvontatoimenpiteisiin⁽²⁵⁾, joiden perusteella viranomaiset ovat joutuneet pohtimaan, koskeeko kieltö tosiasiallisesti EY-lannoitteita. Havaitut erot ilmoitetuissa ja todellisissa pitoisuuksissa ovat saaneet Ranskan viranomaiset sille kannalle, että nämä lannoitteet eivät vastaa direktiivissä 76/116/ETY kuvattuja ominaisuuksia. Viranomaiset katsovat vaikeaksi tukea näkemystä, jonka mukaan näiden lannoitteiden pitäisi voida hyötyä direktiivin 76/116/ETY 7 artiklassa säädetystä vapaasta liikkuvuudesta koskevasta lausekkeesta, koska ne on varustettu merkinnällä "EY-lannoite".

Ympäristönsuojelua tai työympäristön suojelua koskeva uusi tieteellinen näytö

(34) Ranskan viranomaiset ovat edellä mainittujen perusteluiden lisäksi toimittaneet pyyntönsä tueksi joitakin asiakirjoja. Viranomaiset viittaavat erityisesti ammoniumnitraattipohjaisia lannoitteita koskevaan lukuun 25 teoksessa Louis Médard: "Les explosifs occasionnels", Techniques et documentation, 1979, sekä räjähdysainekomitean suositukseen toimittamatta kuitenkaan tieteellisiä lisäselvityksiä, joihin suositus on pohjautunut. Lisäksi viranomaiset viittaavat AZF — Grande Paroisse -tehtaan räjähdyskseen Toulousessa liittyvän tutkimuksen yhteydessä tarkasteltuihin hypoteeseihin toimittamatta kuitenkaan mitään asiakirjoja tästä aiheesta. Perusteluihin sisältyvien joidenkin teoreettisten laskutoimitusten lisäksi Ranskan viranomaiset eivät ole toimittaneet muita asiakirjoja tai tietoja, jotka koskisivat kyseisiin NK-lannoitteisiin liittyviä vaaroja.

(35) Ranskan viranomaiset katsovat, että koska 1950-luvun puoliväliin saakka markkinoille saatetut moniravinteiset lannoitteet sisälsivät selvästi vähemmän tyyppiä, erityisesti ammoniumnitraatin muodossa, kuin siitä lähtien valmistetut lannoitteet, itsensä ylläpitävään hajoamiseen liittyvät ilmiöt olivat lähes tuntemattomia. Viranomaiset muistuttavat, että 1950-luvun puolivälistä lähtien ammoniumnitraatista peräisin olevan tyyppien pitoisuuden kasvaminen on johtanut huomattaviin onnettomuuksiin, joissa on ollut kyse moniravinteisten lannoitteiden hajoamisesta.

⁽²¹⁾ Katso Ranskan esittämät perustelut, s.14.

⁽²²⁾ Katso Ranskan esittämät perustelut, s.14.

⁽²³⁾ Katso tämän päätöksen alaviite 8.

⁽²⁴⁾ Katso tämän päätöksen johdanto-osan 41 kappale ja erityisesti alaviite 32.

⁽²⁵⁾ Katso erityisesti tämän päätöksen johdanto-osan 27 kappale sekä alaviite 12.

(36) Ranskan viranomaiset katsovat kuitenkin, että mikään ei anna aihetta vahvistaa sitä, että kyseiset uudet NK-lannoitteet, jotka sisältävät toisaalta yli 80 % ammoniumnitraattia tai runsastyyppistä ammoniumnitraattilannoitetta ja toisaalta vähintään 7,93 % kaliumkloridia, eivät olisi alttiita monimutkaisille ilmiöille, jotka voivat johtaa suuronnettomuuksiin⁽²⁶⁾. Viranomaiset arvioivat tämän olevan sitäkin todennäköisempää, kun otetaan huomioon, että kaliumkloridi ei ole inertti aine ammoniumnitraatin suhteen ja että kyseisistä lannoitteista otettujen näytteiden analysointi on osoittanut huomattavia eroja ilmoitettujen ja todellisten ravinnepitoisuuksien välillä.

(37) Ranskan viranomaiset lisäävät tähän myös huomautuksen siitä, että 21. syyskuuta 2001 Grande Paroisse-tehtaassa Toulousessa tapahtuneessa räjähdyksessä kuoli 30 henkilöä, joista 22 oli yrityksen työntekijöitä, ja räjähdyksestä aiheutui huomattavaa vahinkoa ympäristölle. Kyseinen tehdas valmistaa teknistä ammoniumnitraattia ja yksiravinteisiä runsastyyppisiä ammoniumnitraattilannoitteita. Viranomaisten mukaan räjähdys tapahtui hallissa, jossa sekoitettiin vaatimukset täyttämättömiä runsastyyppisiä tuotteita, joiden tyyppi oli peräisin ammoniumnitraatista. Kyseessä oli toisaalta ammoniumnitraatti, jota ei voida pitää kaupan yksiravinteisenä lannoitteena, koska se ei vastaa direktiivin 80/876/ETY eritelmiä eikä ranskalaista standardia NF U 42-001, ja toisaalta tekninen ammoniumnitraatti, joka ei vastaa asiakkaiden asettamia vaatimuksia⁽²⁷⁾. Ranskan viranomaiset toteavat, että melko lähellä räjähdyspaikkaa sijainnut suuri varasto yksiravinteista runsastyyppistä ammoniumnitraattilannoitetta kärsi ainoastaan pinnallisia vahinkoja (haljenneet säkit), ja itse tuote säilyi vahingoittumattomana.

(38) Ranskan viranomaiset toteavat, että räjähdysten syytä ei edelleenkään tiedetä, eikä mitään hypoteesia räjähdysten mahdollisista syistä ole vielä lopullisesti hylätty⁽²⁸⁾. Viranomaiset täsmentävät, että yksi katastrofin selitykseksi esitetystä hypoteeseista liittyy siihen, että ammoniumnitraattia sisältävään halliin olisi erehdyksessä sijoitettu klooria sisältäviä jätteitä. Ranskan viranomaisten mielestä vaikuttaa sen vuoksi perustellulta, että ennalta varautumisen periaatteen mukaisesti ryhdytään toimenpiteisiin, joilla estetään seuraavien tuotteiden markkinoille saattaminen: NK-lannoitteet, sekoitukset, joissa on merkittävä määrä ammoniumnitraattia tai runsastyyppistä ammoniumnitraattilannoitetta sekä aineita, jotka lisäävät ammoniumnitraatin lämpöherkkyyttä ja räjähtä-

vyyttä⁽²⁹⁾. Viranomaiset korostavat, että kalium, joka ilmoitetaan kaliumoksidina, on suolan muodossa kaliumkloridina, ja että on tunnettua, että kaliumkloridi ei ole inertti ammoniumnitraatin suhteen.

Ongelman erityislaatu

(39) Ranskan viranomaiset katsovat seuraavaa: Yksiravinteisten runsastyyppisten ammoniumnitraattilannoitteiden markkinoihin Ranskassa liittyy niiden koon vuoksi erityispiirteitä verrattuna muihin Euroopan unionin jäsenvaltioiden markkinoihin. Ranskan markkinoiden osuus tämäntyyppisten lannoitteiden markkinoista koko Euroopan unionissa on 40 %. Ranskan markkinat perustuvat suurelta osin tuontiin, ja Euroopan unionin ulkopuolisista maista tulevan tuonnin osuus on 23,4 %⁽³⁰⁾.

(40) Ranskan viranomaiset ovat jo joitakin vuosia sitten todenneet sellaisten NK-lannoitteiden tuonnin kasvaneen merkittävästi, joiden ilmoitettu ammoniumnitraatista peräisin olevan tyypin pitoisuus on korkeampi kuin 28 % ja joiden ilmoitettu kaliumpitoisuus, kun kalium on kaliumkloridin muodossa ja ilmoitetaan kaliumoksidina, on 5 %. Ranskan viranomaisten toimittamien lukujen mukaan tämäntyyppisiä tuotteita tuotiin seuraavasti: kaudella 1997—1998: 0 tonnia; kaudella 1998—1999: 20 000 tonnia; kaudella 1999—2000: 40 000 tonnia; kaudella 2000—2001: 88 000 tonnia; pelkästään kalenterivuonna 2001 tuotiin 76 000 tonnia.

(41) Ranskan viranomaiset muistuttavat, että kyseiset NK-lannoitteet ilmaantuivat Ranskan markkinoille pian sen jälkeen, kun oli otettu käyttöön polkumyyntitullit ammoniumnitraatin tuonnille⁽³¹⁾, ja tarkoituksena oli kiertää niitä, mikä ilmenee joidenkin Venäjältä peräisin olevien ammoniumnitraattipohjaisten lannoitteiden tuontia harjoittavien yritysten mainoksista⁽³²⁾. Ranskan viranomaisten mukaan alan lehdistö⁽³³⁾, joka heijastelee markkinoita, pitää kyseistä tuotetta ennemminkin yksiravinteisen runsastyyppisen ammoniumnitraattilannoitteen variaationa kuin moniravinteisenä NK-lannoitteena⁽³⁴⁾.

5 Yleisiä tietoja moniravinteisiin runsastyyppisiin lannoitteisiin (NPK-lannoitteet) mahdollisesti liittyvistä vaaroista

(42) Seuraavat tiedot on otettu ammoniumnitraattipohjaisia lannoitteita koskevasta luvusta 25 teoksessa Louis Médard: "Les explosifs occasionnels", Techniques et documentation, 1979, joka on liitetty Ranskan viranomaisten ilmoituksen perusteluihin näiden esittämän poikkeuspyynnön tueksi⁽³⁵⁾.

⁽²⁹⁾ Katso Ranskan esittämät perustelut, s.15—16.

⁽³⁰⁾ Katso Ranskan esittämät perustelut, s. 3.

⁽³¹⁾ Katso tämän päätöksen johdanto-osan 24 kappale.

⁽³²⁾ Ranskan viranomaiset toimittivat liitteenä www-sivun mainoksesta, joista vastaa WCIB — France Appro Fertilizer and Pesticide World Market ja joissa tarjotaan myytäväksi mm. seuraavia: "NPK-sekoitelannoitteet, jotka on tehty standardin 32-00-05 mukaisesti ja jotka sisältävät 34,5 % ammoniumnitraattia, johon lisätään fosfaattia (P) tai kaliumia (K), jotta vältettäisiin polkumyynnitullien maksaminen".

⁽³³⁾ Ranskan viranomaiset viittaavat seuraaviin julkaisuihin: "The FMB fertilizer Europe Report", 16.2.2000, s. 2; "Fertilizer Europe", 22.1.2001, s. 2; "FMB Consultants", 11.1.2002, s. 2.

⁽³⁴⁾ Katso Ranskan esittämät perustelut, s. 4.

⁽³⁵⁾ Tämä teos on yleiskatsaus aiheesta tehtyihin tutkimuksiin. On syytä huomata, että Louis Médard käyttää ilmausta "NPK-lannoitteet" yleismerkityksessä, eli yhteisnimenä erityyppisille moniravinteisille lannoitteille, jolloin NK-lannoitteet muodostavat alaluokan NPK-lannoitteiden joukossa.

⁽²⁶⁾ Katso Ranskan esittämät perustelut, s.15; Ranskan viranomaiset viittaavat tässä kohdassa em. Louis Médardin teokseen, s. 666.

⁽²⁷⁾ Katso Ranskan esittämät perustelut, s.15.

⁽²⁸⁾ Katso Ranskan esittämät perustelut, s.15.

NPK-lannoitteisiin mahdollisesti liittyvien vaarojen luonne

- (43) Louis Médardin mukaan lähes kaikki kiinteät NPK-lannoitteet sisältävät ammoniumnitraattia, ja ensisijaisesti niiden koostumuksen ja toissijaisesti niiden rakenteen mukaan niihin voi liittyä seuraavia vaaroja:
- Lannoitteisiin, joiden ammoniumnitraattipitoisuus on verrattain korkea, voi liittyä vähäinen räjähtävyysriski, joka vastaa tiettyjen yksiravinteisten typpilannoitteiden riskiä.
  - Tietyissä NPK-lannoitteissa voi riittävän korkeassa lämpötilassa tapahtua nitraatin hajoaminen samalla tavoin kuin kuumissa NO_3NH_4 -liuoksissa; kyseessä on itseään katalysoiva reaktio, joka käynnistyyään saattaa levitä koko tuotemäärään. Kloridit edistävät hajoamista.
  - Useissa lannoitteissa, joiden koostumukseen kuuluu sekä ammoniumnitraattia että kloridia, voi käynnistyä tietyntyyppinen räjähdysmäinen palaminen, jos tuotteen jotakin kohtaa kuumennetaan riittävästi. Tätä räjähdysmäistä palamista, jonka eteneminen sytytyshetkestä lähtien on hyvin hidasta, on kutsuttu lannoitteen "itseään ylläpitäväksi hajoamiseksi" tai "sikaripalamiseksi". Kyse on katalyyttisestä hajoamisesta, jonka käynnistymistä lannoitteessa olevat kloridi-ionit helpottavat.
  - Tietyt lannoitteet voivat lämmitä spontaanisti varastoinnin aikana, usein normaalilämpötilasta noin neljälläkymmenellä asteella, ja jos saavutettu lämpötila on riittävän korkea, se voi aiheuttaa toisessa luettelamakohdassa mainitun nitraatin hajoamisen ⁽³⁶⁾.

NPK-lannoitteiden spontaani lämpeneminen

- (44) Tämä 20—30 asteen spontaani lämpenemismiljö voi tapahtua muun muassa silloin, kun mukana on orgaanista ainetta, esimerkiksi fosfaattikerroksissa, kun lannoitteita säilytetään suurina kasoina. Tätä lämpenemistä, joka tapahtuu orgaanista ainetta sisältävissä lannoitteissa, ei pidä sekoittaa vähäiseen, noin kymmenen asteen lämpenemiseen, joka voidaan havaita tietyissä moniravinteisissä lannoitteissa, jotka eivät sisällä orgaanista ainetta; tällaisen vähäisen lämpenemisen syynä on uusien suolojen muodostuminen anionien ja kationien jakautuessa uudelleen, eikä siitä ole haittaa turvallisuudelle ⁽³⁷⁾.

NPK-lannoitteiden "sikaripalamisen" ominaisuudet

- (45) Lannoitteita, joissa voi tapahtua "sikaripalaminen", ovat NPK-lannoitteet, jotka sisältävät sekä kloridia että ammoniumnitraattia (tai suoloja, joissa on nitraattioneja ja ammoniumioneja, kuten parissa $\text{KNO}_3\text{-NH}_4\text{Cl}$). Useimmissa NPK-lannoitteissa kalium on kaliumkloridin muodossa; kuitenkin toinen kaliumsuola, joka on saatu kaliumkloridista ja jota ei ole riittävästi puhdistettu, toisi kloridi-ioneja. Riittää, että lannoitteessa on 0,5 % kloridia, jotta siinä voi tapahtua tämäntyyppinen hajoaminen. Hajoamisen etenemistä edistää, jos voi muodostua suurimassainen kiinteä jäännös. Tämän vuoksi dikalsiumfosfaattia sisältävissä lannoitteissa

tapahtuu helpommin sikaripalaminen kuin ammoniumfosfaattia sisältävissä lannoitteissa.

- (46) Lannoitteissa, jotka muodostavat normaalin ilmakehän paineessa löyhän massan, sikaripalamiseen liittyy muun muassa seuraavat ominaisuudet:
- 1) Sikaripalaminen käynnistyy paikallisessa kuumennuksessa tietyn induktioajan jälkeen. Palamisen käynnistymiseksi tarvittava lämpötila riippuu lannoitetypistä. Jos lämmönlähteen lämpötila on matala (120—160°), sen on vaikutettava pidemmän aikaa, jopa useita tunteja, jotta hajoaminen lähtisi käyntiin. Lämmittämisen täytyy yleensä kohdistua huomattavaan määrään lannoitetta; jos se kohdistuu hyvin pienelle alueelle, siitä aiheutuva lannoitteen hajoaminen ei ole riittävä, jotta se etenisi yli lämmitetyn alueen.
  - 2) NPK-lannoitteiden sikaripalamisesta aiheutuvan räjähdysmäisen palamisen nopeus voi vaihdella välillä 3—150 cm/h.
  - 3) Räjähdysmäisen palamisen rintamassa (paksuus noin 1 dm) on esikuumumisalue (yleensä 2—3 cm), jossa tuotteen lämpötila nousee lähelle 120—135°; tätä seuraa alue, jossa lämpötila nousee nopeasti (100°/mm tai enemmän) huippuunsa, minkä jälkeen se laskee jälleen hitaasti.
  - 4) Tietyillä hivenaineilla, erityisesti kuparilla, on huomattava katalyyttinen vaikutus ⁽³⁸⁾.
  - 5) Rikin joutuminen lannoitteeseen edistää NPK-lannoitteiden sikaripalamista ⁽³⁹⁾.

NPK-lannoitteiden räjähdysmäiseen palamiseen liittyvät vaarat

- (47) NPK-lannoitteissa, jotka voivat palaa räjähdysmäisesti, palaminen leviää aina hitaasti (100—1 000 kertaa hitaammin kuin tavallisissa ilotulitusseoksissa). Näin ollen ilmiö ei aiheuta mekaanista tuhoa. NPK-lannoitteiden sikaripalamisen yhteydessä aiheutuvat vahingot johtuvat suurimmaksi osaksi aineen saavuttamasta

⁽³⁸⁾ Lannoitteissa, jotka eivät ilman kuparia ole alttiita sikaripalamiselle, voi edetä räjähdysmäinen palaminen nopeudella 6—10 cm/h, jos niissä on kuparia 0,01—0,03 %; 0,3 % kuparia sisältävissä lannoitteissa nopeus voi olla 50—100 cm/h. Tämän vuoksi on kysyttävä, onko viisasta lisätä kuparia muihin NPK-lannoitteisiin kuin niihin, joissa ei käytännössä ole lainkaan klooria. Katso em. teos, Louis Médard, s. 669.

⁽³⁹⁾ Katso em. teos, Louis Médard, s. 667—669.

⁽³⁶⁾ Katso em. teos, Louis Médard, s. 663—664.

⁽³⁷⁾ Katso em. teos, Louis Médard, s. 664—665.

lämpötilasta, joka riittää hiililyttämään puun; syntyvillä kaasulla ei ole merkittävää sytytysainevaikutusta, eivätkä ne sen vuoksi voi kiihdyttää tulipalon etenemistä ⁽⁴⁰⁾.

NPK-lannoitteiden hajoamisen estäminen

- (48) Louis Médardin mukaan lannoitteita varastoitaessa on ennen kaikkea vältettävä kaikkea, mikä voi käynnistää hajoamisen. Hän toteaa onnettomuustutkimuksissa ⁽⁴¹⁾ havaitun, että pääasialliset käynnistymisen syyt ovat seuraavat: palava hehkulamppu on kontaktissa lannoitteeseen; lannoite on kontaktissa kuumaan esineeseen korjattaessa jotakin tulta käyttäen tai tällaisen korjauksen jälkeen; käytetään viallisia sähkölaitteita, jolloin kuuma kohta pääsee kontaktiin lannoitteen kanssa; kuumaa nestettä sisältäviä putkistoja on tilassa tai aluksen lastiruumassa, jossa lannoite on kuljetettu.
- (49) Onkin valvottava niin varastoinnin kuin kuljetuksen aikana, ettei mikään mainituista kuumentumisen aiheuttajista pääse vaikuttamaan lannoitteeseen. Lisäksi on valvottava, että tulipalon lähteenä mahdollisesti toimivat aineet sijoitetaan kauas lannoitteista, koska riski liittyy enemmänkin palavan aineen läheisyyteen lannoitteeseen nähden kuin sen määrään. On myös vältettävä sitä, että lannoitteiden läheisyydessä on aineita, jotka voivat reagoida vaarallisella tavalla tai joiden koostumus tunnetaan huonosti. Lopuksi on räjähdysaineiden tuominen samaan tilaan ehdottomasti kiellettävä ⁽⁴²⁾.

II MENETTELY

- (50) Ranskan pysyvä edustusto Euroopan unionissa ilmoitti komissiolle 12 päivänä kesäkuuta 2002 päivättyllä kirjeellä, jonka komissio sai tiedoksi 19 päivänä kesäkuuta 2002, Ranskan aikovan ottaa EY:n perustamissopimuksen 95 artiklan 5 kohdan mukaisesti käyttöön direktiivin 76/116/ETY säännöksiä pidemmälle meneviä kansallisia säännöksiä, jotka koskevat tiettyjä runsastypisiä, klooria sisältäviä NK-lannoitteita.
- (51) Tämän vuoksi Ranskan viranomaiset ilmoittivat päätösluonnoksesta, jolla kielletään tiettyjen runsastyyppisten ja klooria sisältävien lannoitteiden maahantuonti ja markkinoille saattaminen. Ilmoitukseen on liitetty luonnos kiertokirjeeksi, joka koskee kyseisten lannoitteiden käsittelyä, sekä ilmoituksen perustelut, jotka esittävät poikkeuspyynnön tueksi.
- (52) Komissio ilmoitti 31 päivänä heinäkuuta 2002 päivättyllä kirjeellä Ranskan viranomaisille, että se oli vastaanottanut EY:n perustamissopimuksen 95 artiklan 5 kohdan nojalla tehdyn ilmoituksen ja että 95 artiklan 6 kohdan mukainen kuuden kuukauden määräaika ilmoituksen

tutkimiseksi alkoi 20 päivänä kesäkuuta 2002 eli ilmoituksen vastaanottamista seuraavana päivänä.

- (53) Komissio ilmoitti 2 päivänä elokuuta 2002 päivättyllä kirjeellä muille jäsenvaltioille Ranskan tasavallalta saadusta pyynnöstä. Lisäksi komissio julkaisi kyseistä pyyntöä koskevan tiedonannon *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* ⁽⁴³⁾ tiedottaakseen muille asianomaisille tahoille kansallisista säännösluonnoksista, jotka Ranska aikoo antaa ⁽⁴⁴⁾.

III OIKEUDELLINEN ANALYYSI

1 Hakemuksen hyväksyttävyyden arviointi

- (54) Ranskan viranomaisten 19 päivänä kesäkuuta 2002 tekemän tiedoksiannon tarkoituksena on saada lupa ottaa käyttöön uudet kansalliset säännökset, jotka poikkeavat direktiivin 76/116/ETY säännöksistä. Direktiivillä lähennetään jäsenvaltioiden lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä, ja sillä pyritään sisämarkkinoiden toteuttamiseen ja toimintaan.
- (55) EY:n perustamissopimuksen 95 artiklan 5 kohdan teksti kuulu seuraavasti: ”Jos sen jälkeen kun neuvosto tai komissio on toteuttanut yhdenmukaistamistoimenpiteen, jäsenvaltio lisäksi pitää tarpeellisenä ottaa käyttöön uuteen, ympäristönsuojelua tai työympäristön suojelua koskevaan tieteelliseen näyttöön perustuvia kansallisia säännöksiä tai määräyksiä kyseisen jäsenvaltion erityisten ongelmien vuoksi, jotka ovat ilmenneet yhdenmukaistamistoimenpiteen toteuttamisen jälkeen, jäsenvaltio antaa suunnitellut säännökset ja määräykset sekä niiden käyttöönottamisen perusteet tiedoksi komissiolle, (...)”.
- (56) Direktiivi 76/116/ETY kattaa lannoitteet, jotka on varustettu merkinnällä ”EY-lannoite”. Tietynyyppisiä lannoitteita, kuten orgaanisia lannoitteita, säännellään nykyisin edelleen kansallisilla säännöksillä eikä direktiivillä 76/116/ETY. Kyseisellä direktiivillä yhdenmukaistettiin yhteisön tasolla säännöt EY-lannoitteiden tyypeille, jotka sisältyvät direktiivin liitteeseen I. Näin ollen direktiivin 76/116/ETY liitteessä I mainittuja EY-lannoitteita säännellään ainoastaan mainitun direktiivin säännöksillä, jotka koskevat erityisesti niiden nimeämistä, määrittelyä, koostumusta, merkitsemistä ja pakkauksia, ja niiden on siten voitava hyötyä vapaata liikkuvuutta koskevasta lausekkeesta, jos ne ovat direktiivin 76/116/ETY vaatimusten mukaisia. Ainoastaan yksiravinteisten runsastyyppisten ammoniumnitraattilannoitteiden on lisäksi oltava direktiivissä 80/876/ETY säädettyjen täydentävien yhteisön sääntöjen mukaisia, jotta ne voitaisiin saattaa markkinoille lannoitteina.

⁽⁴⁰⁾ Katso em. teos, Louis Médard, s. 673.

⁽⁴¹⁾ Louis Médard mainitsee teoksessaan ensimmäiset onnettomuudet, joiden aiheuttajana oli NPK-lannoitteiden itseään ylläpitävä hajoaminen. Sen jälkeen hän esittää päätelmänään näiden onnettomuuksien osoittavan, että lukuisat NPK-tyyppiset lannoitteet ovat alttiita helposti käynnistytävälle ”sikiripalamiselle”. Katso em. teos, Louis Médard, s. 666–667.

⁽⁴²⁾ Katso em. teos, Louis Médard, s. 674–675.

⁽⁴³⁾ EYVL C 188, 8.8.2002, s. 3.

⁽⁴⁴⁾ Tällä välin Ranska on ottanut kansallisessa lainsäädännössään käyttöön ilmoitetut kansalliset säännökset odottamatta komission antamaa päätöstä Ranskan poikkeuspyynnöstä. Komissio tarkastelee tätä asiaa erillisessä menettelyssä.

- (57) Verrattaessa direktiivin 76/116/ETY säännöksiä ja ilmoitettuja kansallisia säännöksiä, voidaan todeta, että viimeksi mainitut ovat direktiivin säännöksiä rajoittavat seuraavilta osin:
- 1) Sellaisten NK-lannoitteiden tuonti, saattaminen kansallisille markkinoille ja markkinointi kielletään, joiden ammoniumnitraatista peräisin olevan typen pitoisuus on korkeampi kuin 28 % ja klooripitoisuus on korkeampi kuin 0,02 %;
  - 2) Sellaiset NK-lannoitteet, joiden ammoniumnitraatista peräisin olevan typen pitoisuus on korkeampi kuin 28 % ja klooripitoisuus on korkeampi kuin 0,02 %, vedetään välittömästi markkinoilta.
- (58) EY:n perustamissopimuksen 95 artiklan 5 kohdan määräysten mukaisesti Ranska on antanut komissiolle tiedoksi niiden kansallisten säännösten tekstin, jotka menevät direktiivin 76/116/ETY säännöksiä pidemmälle, ja liittänyt pyyntönsä syyt, joilla Ranskan mukaan voidaan perustella kyseisten säännösten käyttöönotto.
- (59) Ranskan antaman tiedoksiannon, jonka tarkoituksena on saada hyväksyntä direktiivistä 76/116/ETY poikkeavien kansallisten säännösten käyttöönotolle, katsotaan siten täyttävän käsiteltäväksi ottamisen ehdot EY:n perustamissopimuksen 95 artiklan 5 kohdan määräysten mukaisesti.

2 Aiheellisuuden arviointi

- (60) Komission on varmistettava EY:n perustamissopimuksen 95 artiklan mukaisesti, että kaikki sellaiset ehdot täytyvät, joiden perusteella jäsenvaltiot voivat käyttää artiklassa tarkoitettuja poikkeusmahdollisuuksia.
- (61) Komission on siksi todettava, täytyvätkö EY:n perustamissopimuksen 95 artiklan 5 kohdan mukaiset ehdot. Tässä artiklassa edellytetään, että jos jäsenvaltio pitää tarpeellisenä ottaa käyttöön kansallisia säännöksiä, jotka poikkeavat yhdenmukaistamistoimenpiteestä, näiden on perustuttava
- a) uuteen, ympäristönsuojelua tai työympäristön suojelua koskevaan tieteelliseen näyttöön;
  - b) kyseisen jäsenvaltion erityisiin ongelmiin, jotka ovat ilmenneet yhdenmukaistamistoimenpiteen toteuttamisen jälkeen.
- (62) Lisäksi EY:n perustamissopimuksen 95 artiklan 6 kohdan mukaan komissio hyväksyy tai hylkää kyseiset kansalliset säännökset tai määräykset todettuaan ensin, ovatko ne keino mielivaltaiseen syrjintään tai jäsenvaltioiden välisen kaupan peiteltyyn rajoittamiseen ja muodostavatko ne esteen sisämarkkinoiden toiminnalle.

2.1 Ranskan kannan arviointi

- (63) Komissio haluaa ensinnäkin muistuttaa, että EY:n perustamissopimuksen 95 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuja kansallisia säännöksiä ovat ne, joilla otetaan käyttöön ympäristönsuojelua tai työympäristöön perustuvia lisävaatimuksia kyseisen jäsenvaltion erityisen ongelman

vuoksi, joka on ilmennyt yhdenmukaistamistoimenpiteen toteuttamisen jälkeen.

- (64) Näin ollen ilmoitettujen kansallisten säännösten tarkastelu ja jäsenvaltion esittämien syiden arviointi suoritetaan suhteessa siihen yhteisön yhdenmukaistamistoimenpiteeseen, josta niillä poiketaan. Tässä tapauksessa kyseessä ovat direktiivin 76/116/ETY säännökset, jotka koskevat merkinnällä "EY-lannoite" varustettuja NK-lannoitteita, koska kyseisellä päätösluonnoksella asetetaan NK-lannoitteiden (EY) markkinoille saattamiselle lisävaatimuksia — erityisesti koostumuksen osalta — kuten enimmäispitoisuudet typelle ja kloorille. Itse asiassa direktiivissä 76/116/ETY ei vahvisteta mitään enimmäisrajaa typen, kaliumin ja kloorin pitoisuuksille NK-lannoitteissa. Liitteessä I täsmennetään ainoastaan viimeksi mainitun osalta, että ilmaisua "klooriton" käytetään, kun Cl-pitoisuus on enintään 2 % ja että klooripitoisuus voidaan ilmoittaa. Tämä tarkoittaa selvästi, että NK-lannoitteiden klooripitoisuus voi olla korkeampi kuin 2 %. Tästä seuraa, että ilmoitetut kansalliset säännökset menevät yhteisön säännöksiä pidemmälle, koska niillä kielletään sellaiset NK-lannoitteet, jotka sisältävät yli 28 painoprosenttia ammoniumnitraatista peräisin olevaa tyyppiä ja joiden klooripitoisuus on korkeampi kuin 0,02 %.

- (65) Lähtökohtana on siten päätösluonnoksessa tarkoitettujen NK-lannoitteiden vaatimustenmukaisuus direktiivin 76/116/ETY suhteen, koska merkintää "EY-lannoite" voidaan käyttää ainoastaan lannoitteissa, jotka kuuluvat johonkin liitteessä I mainittuun lannoitetyyppiin ja jotka vastaavat mainitussa direktiivissä ja sen liitteissä I—III asetettuja vaatimuksia. Jäsenvaltiot voivat toteuttaa kaikki tarvittavat toimenpiteet, jotta merkintää "EY-lannoite" voidaan käyttää ainoastaan johonkin liitteessä I mainittuun lannoitetyyppiin kuuluvista ja direktiivin vaatimukset täyttävistä lannoitteista. Lisäksi direktiivin 76/116/ETY 8 artiklassa säädetään nimenomaisesti jäsenvaltioiden toteuttamista valvontatoimenpiteistä sen todentamiseksi, että EY-lannoitteet ovat mainitun direktiivin säännösten mukaisia.⁽⁴⁵⁾ Näin ollen komissio ei kiellä jäsenvaltioilta mahdollisuutta toteuttaa toimenpiteitä sellaisia lannoitteita vastaan, jotka eivät täytä direktiivissä 76/116/ETY säädettyjä vaatimuksia. Komissio haluaa kuitenkin muistuttaa, että lannoitteet, joissa ravinteiden (N + K₂O) kokonaispitoisuus on korkeampi kuin 18 painoprosenttia ja joissa typen pitoisuus on korkeampi kuin 3 % ja kaliumin korkeampi kuin 5 %, vastaavat direktiivin 76/116/ETY mukaan yhteisön lannoitteiden määritelmää "NK-lannoite" (EY). Niiden on siten voitava hyötyä kyseisen direktiivin 7 artiklassa säädetystä vapaata liikkuvuutta koskevasta lausekkeesta, jos ne ovat direktiivin 76/116/ETY vaatimusten mukaisia.

⁽⁴⁵⁾ Katso tämän päätöksen johdanto-osan 7 kappale.

(66) Samoin on syytä tässä yhteydessä muistuttaa mielin yhteisöjen tuomioistuimen vakiintunut oikeuskäytäntö, jonka mukaan yhteisön oikeuden perustavanlaatuisista säännöistä tehtävän poikkeuksen hyväksymisedellytyksiä on tulkittava suppeasti. Koska kyseisellä säännöksellä otetaan käyttöön poikkeus yhteisön oikeuden yhdenmukaiseen soveltamiseen ja markkinoiden yhtenäisyyteen, EY:n perustamissopimuksen 95 artiklan 5 kohtaa, kuten kaikkia poikkeussäännöksiä, on tulkittava suppeasti. Koska 95 artikla on siis nimenomaan tällaisen poikkeuksen ilmentymä, sitä on välttämättä tulkittava suppeasti, ja sen käyttö voidaan sallia vain tiukoin edellytyksin, jotka koskevat vaadittuja perusteluja.

2.1.1 Todistustaakka

(67) On todettava, että komission on käytettävä jäsenvaltioiden esittämiä perusteita tarkastellessaan, ovatko perustamissopimuksen 95 artiklan 5 kohdan mukaisesti tiedoksi annetut kansalliset toimenpideluonnokset perusteltuja, koska perustamissopimuksen 95 artiklan 6 kohdassa säädetty määräaika on melko lyhyt. Tämä tarkoittaa sitä, että perustamissopimuksen mukaan on pyynnön esittäneen jäsenvaltion vastuulla osoittaa, että kyseiset toimenpiteet ovat perusteltuja. Mainitussa 95 artiklassa vahvistetun menettelyn mukaisesti, johon kuuluu erityisesti tiukka määräaika päätösten tekemiseksi, komission rooli rajoittuu yleensä pyynnön esittäneen jäsenvaltion perustelujen asianmukaisuuden tutkimiseen, eikä komission tarvitse itse hankkia mahdollisia perusteluja.

2.1.2 Uusi, ympäristönsuojelua tai työympäristön suojelua koskeva tieteellinen näyttö, joka liittyy yhdenmukaistamistoimenpiteen toteuttamisen jälkeen Ranskassa ilmenneeseen erityisongelmaan

(68) Ranskan viranomaisten mukaan toimitetut selvitykset⁽⁴⁶⁾ osoittavat, että kyseiset lannoitteet on saatettu Ranskan markkinoille äskettäin, ja koska Ranskan markkinoilla on oma erityislaatunsa, on todellakin kyse Ranskaa koskevasta erityisongelmasta, joka on ilmennyt yhdenmukaistamistoimenpiteen toteuttamisen jälkeen⁽⁴⁷⁾.

⁽⁴⁶⁾ Ranskan esittämiin perusteluihin sisältyvät selvitykset, jotka koskevat tätä erityisongelmaa, on toistettu kokonaisuudessaan tämän päätöksen johdanto-osan 39–41 kappaleessa.

⁽⁴⁷⁾ Katso Ranskan esittämät perustelut, s. 14.

(69) Ranskan viranomaisten mukaan direktiivissä 76/116/ETY ei täsmennetä, missä muodossa kaliumin on oltava NK-lannoitteissa, joten kaliumkloridia voidaan käyttää⁽⁴⁸⁾. Lisäksi viranomaiset antavat ymmärtää, että näitä NK-lannoitteita, joissa on mekaanisesti sekoitettuna yksiravinteisia runsastyyppisiä ammoniumnitraattilannoitteita (jotka sisältävät pääasiassa ammoniumnitraattia) ja joihin on lisätty kaliumkloridia, pitäisi ennemminkin pitää yksiravinteisina lannoitteina kuin moniravinteisina EY-lannoitteina. Direktiivissä 76/116/ETY ei tosiaankaan ilmoiteta, missä muodossa kaliumin on oltava NK-lannoitteissa tai moniravinteisten lannoitteiden eri tyypeissä⁽⁴⁹⁾. Sen sijaan siinä täsmennetään, että moniravinteiset lannoitteet ovat kemiallisesti tai sekoittamalla valmistettuja tuotteita, joihin ei ole lisätty eläin- tai kasvipärisiä orgaanisia ravinteita⁽⁵⁰⁾. Direktiivi 76/116/ETY kattaa siten myös mekaanisesti sekoittamalla valmistetut moniravinteiset lannoitteet. Sitä paitsi Louis Médard täsmentää, että moniravinteisiä lannoitteita valmistetaan toisinaan sekoittamalla kahta tai kolmea yksiravinteistä lannoitetta⁽⁵¹⁾. Komissio katsoo näin ollen, että ilmoitettujen kansallisten säännösten kohteena olevia NK-lannoitteita pidetään, silloin kun ne ovat direktiivin 76/116/ETY vaatimusten mukaisia, NK-tyyppisinä moniravinteisina EY-lannoitteina, jotka kuuluvat yhteisön lainsäädännön soveltamisalaan.

(70) Ranskan viranomaiset viittaavat tietoihin, jotka koskevat yksiravinteisten runsastyyppisten ammoniumnitraattilannoitteiden markkinoiden kokoa Ranskassa sekä kolmasista maista tulevan tuonnin osuutta. Viranomaiset näyttävät katsovan, että kyseisten NK-lannoitteiden tuonnin ilmaantumisen ja kehityksen muodostavat uuden ongelman, joka koskee erityisesti Ranskaa. Viranomaiset toteavat alan lehdistön pitävän kyseisiä runsastyyppisiä ammoniumnitraattilannoitteita ennemminkin yksiravinteisten lannoitteiden variaationa⁽⁵²⁾ kuin moniravinteisina lannoitteina. Komissio arvioi, että kolme otetta lehdistä ei voi yksistään muodostaa kuvaa markkinoista. Lisäksi toisin kuin Ranskan viranomaiset esittävät⁽⁵³⁾, kyseisiä otteita luettaessa ilmenee, että näissä alan lehdissä erotetaan toisistaan yksiravinteiset ammoniumnitraattilannoitteet (AN) ja NK- tai NPK-lannoitteet⁽⁵⁴⁾. Näin ollen yksiravinteisten runsastyyppisten ammoniumnitraattilannoitteiden markkinoiden ominaispiirteet Ranskassa eivät näytä osoittavan erityisilannetta, joka oikeuttaisi kansallisiin poikkeussäännöksiin tiettyjen moniravinteisten lannoitteiden osalta. Niistä ilmenee ainoastaan se, että esitetty erityisongelma on pelkästään taloudellinen eikä sillä siten ole suoraa yhteyttä ympäristön tai työympäristön suojeluun liittyviin tavoitteisiin.

⁽⁴⁸⁾ Katso tämän päätöksen johdanto-osan 23 kappale.

⁽⁴⁹⁾ On huomattava, että direktiivissä 76/116/ETY ei myöskään täsmennetä, missä muodossa typen tai fosfaatin on oltava moniravinteisissa lannoitteissa.

⁽⁵⁰⁾ Katso tämän päätöksen johdanto-osan 4 kappale.

⁽⁵¹⁾ Katso em. teos, Louis Médard, s. 653.

⁽⁵²⁾ Katso tämän päätöksen johdanto-osan 41 kappale.

⁽⁵³⁾ Katso tämän päätöksen johdanto-osan 41 kappale.

⁽⁵⁴⁾ Esimerkiksi "The FMB fertilizer Europe Report", 16.2.2000, s. 2, toteaa seuraavasti: Kauppiat ovat tuoneet maahan tietyn määrän venäläisvalmisteisia sekoitteita 32-0-5, mutta Ranskan tulli suorittaa valvonnan erityisen tiukasti, koska vähemmän kuin 5 % K₂O:ta sisältäviä tuotteita pidetään yksiravinteisina typpilannoitteina (AN), jolloin niitä koskee polkumyynnitulli. Lisäksi "Fertilizer Europe", 22.1.2001, s. 2, toteaa seuraavasti: "(...) Muuassaan MV Aleksei Afanasjev lastasi lopuksi 1 604 tonnia ammoniumnitraattia (AN) suurissa säkeissä ja 1 403 tonnia NK 32-0-5-lannoitteita suurissa säkeissä".

- (71) Vaikka tämäntyyppisten NK-lannoitteiden markkinointi onkin uusi ilmiö, joka on alkanut yhdenmukaistamistoimenpiteen toteuttamisen jälkeen, se ei kuitenkaan rajoitu pelkästään Ranskan markkinoille. Ranska ei ole osoittanut, että kyseiset lannoitteet olisi suunnattu ainoastaan Ranskan markkinoille. Ranskan viranomaisten toimittamien tietojen perusteella ei voida havaita Ranskaa koskevaa erityisongelmaa, joka johtuisi kyseisten NK-lannoitteiden markkinoille saattamisesta. Mitään tietoja ei ole toimitettu tällaisen ilmiön olemassaolosta ja laajuudesta jäsenvaltioissa, vaikka nämä tiedot olisivat tarpeen Ranskan esittämän tilanteen erityisluonteen arvioimiseksi. Jos otetaan huomioon näihin lannoitteisiin mahdollisesti liittyvä vaara, jolla Ranskan viranomaiset perustelevat kansallisia säännöksiään⁽⁵⁵⁾, on myönnettävä, että kyseisten lannoitteiden kuljetukseen ja varastointiin liittyvä ongelma koskee yhtäläillä muita jäsenvaltioita, eikä tilanne ole niin erityinen Ranskassa, että sillä voitaisiin perustella kansallisia poikkeussäännöksiä.
- (72) Oikeus ottaa käyttöön yhteisön säännöstä tiukempi kansallinen säännös on perusteltava uudella, ympäristönsuojelua tai työympäristön suojelua koskevalla tieteellisellä näytöllä. Työympäristön suojelu kattaa ainoastaan työntekijöiden turvallisuuteen, terveyteen ja työsuojeluun liittyvät muut kuin taloudelliset tekijät.
- (73) Tieteellisen näytön uutuutta on arvioitava suhteessa tieteellisen tiedon kehitykseen. EY:n perustamissopimuksen 95 artiklan 5 kohdan tavoitteena on antaa mahdollisuus yhdenmukaistamistoimenpiteen toteuttamisen jälkeen jossakin jäsenvaltiossa ilmenneen erityisongelman ratkaisemiseen uuden tieteellisen näytön perusteella.
- (74) Jäsenvaltion, joka vetoaa poikkeuksen tarpeellisuuteen, on siis esitettävä uutta tieteellistä näyttöä, kuten ympäristölle tai työympäristölle aiheutuvan vaaran arviointi, tieteellinen tieto ja tutkimukset tai muut käynnissä olevat tutkimukset, ottaen huomioon jo hyväksytyt yhteisön säännösten tuottamat vaikutukset.
- (75) Näiden näkökohtien perusteella voidaan todeta, että Ranskan viranomaisten poikkeuspyyntönsä tueksi esittämät asiakirjat ja perustelut eivät muodosta uutta tieteellistä näyttöä EY:n perustamissopimuksen 95 artiklan 5 kohdan mukaisessa merkityksessä.
- (76) Edellä mainittujen seikkojen⁽⁵⁶⁾ ja erityisesti Ranskan ilmoitukseen liitettyjen Louis Médardin teoksen otteiden valossa näyttää selvältä, että vaikka runsastyyppisten NK-lannoitteiden markkinointi varmasti onkin melko uusi ilmiö Ranskassa, tämäntyyppisiin runsastyyppisiin lannoitteisiin liittyvät mahdolliset vaarat, erityisesti niiden heikko räjähdysalttius ja itseään ylläpitävä hajoamisilmiö, tunnettiin jo ennen direktiivin 76/116/ETY antamista, minkä myös Ranskan viranomaiset myöntävät⁽⁵⁷⁾. Lisäksi tämän tieteellisen kirjallisuuden mukaan erityyppisissä NPK-lannoitteissa, jotka sisältävät samanaikaisesti kloridia ja ammoniumnitraattia, eli sekä NK-lannoitteissa että NPK- tai NP-lannoitteissa, voi tapahtua itseään ylläpitävää hajoamista⁽⁵⁸⁾. Myös torjuntatoimenpiteet on tuotu esiin jo jonkin aikaa sitten, ja tärkein niistä on välttää kyseisten tuotteiden varastoinnissa kaikkea, mikä voi käynnistää hajoamisen⁽⁵⁹⁾.
- (77) Mitä tulee räjähdysainekomitean suositukseen, johon Ranska viittaa, komitea tutki kokouksissaan 23. tammi-kuuta ja 28. maaliskuuta 2001 kysymystä mahdollisesta vaarasta, joka voi liittyä NK-lannoitteisiin (typpi-kalium), jotka sisältävät yli 90 % ammoniumnitraattia eli joissa typen kokonaispitoisuus on korkeampi kuin 31,5 % ja joiden klooripitoisuus on korkea ja kloori on kaliumkloridin muodossa. Komitea halusi suosituksessaan kiinnittää toimivaltaisten viranomaisten huomion tämän tyyppiseen seokseen, joka voi aiheuttaa satunnaisen räjähdysvaaran, vaikkei sitä voidakaan pitää räjähdysaineena sanan tavallisessa merkityksessä⁽⁶⁰⁾. Räjähdysainekomitea ei siis, toisin kuin Ranskan viranomaiset esittävät⁽⁶¹⁾, määrittänyt yli 90 % ammoniumnitraattia sisältäviä NK-lannoitteita satunnaisiksi räjähdysaineiksi, vaan otosi ainoastaan, että niillä voi olla satunnainen räjähdysominaisuus. Näin ollen on syytä huomata, että tämä toteamus ei tuo asiaan mitään uutta⁽⁶²⁾ ja että mitään uutta tieteellistä näyttöä tämän päätelmän tueksi ei ole toimitettu.

⁽⁵⁶⁾ Katso erityisesti tämän päätöksen I osan 5 jakso.

⁽⁵⁷⁾ Katso tämän päätöksen johdanto-osan 35 kappale.

⁽⁵⁸⁾ Katso erityisesti tämän päätöksen johdanto-osan 45 kappale. Tässä yhteydessä on syytä muistuttaa, että tuotteita, jotka voivat seoksena ammoniumnitraatin kanssa johtaa spontaaniin reaktioon, ovat nitriitit riittävänä konsentraationa tai sellaiset tuotteet kuten ammoniumnitraatilla kyllästetty vanha puu, sahajauho tai hienojakoinen metallijauho, jotka ovat tiiviissä kosketuksessa ammoniumnitraatin kanssa. Muut tuotteet, kuten kloridi-ionit, ovat pelkästään herkistäjiä, eli ne laskevat hajoamislämpötilaa ja/tai reaktion alun edellyttämää energiaa, mutta eivät käynnistä tätä hajoamista. Nämä herkistäjät eivät missään tapauksessa voi käynnistää hajoamista.

⁽⁵⁹⁾ Katso tämän päätöksen johdanto-osan 48 kappale.

⁽⁶⁰⁾ Katso tämän päätöksen johdanto-osan 34 kappale.

⁽⁶¹⁾ Katso tämän päätöksen johdanto-osan 30 kappale, toinen luetelmakohta.

⁽⁶²⁾ Louis Médard muistuttaa jo tiivistelmässään tästä ilmiöstä käsitellessään NPK-lannoitteisiin liittyvien mahdollisten vaarojen luonnetta. Hän täsmentää, että lannoitteella voi olla heikko räjähdysominaisuus, joka on samanlainen kuin tietyillä yksiravinteisillä tyypilannoitteilla. Tämä riski esiintyy ainoastaan niissä lannoitteissa, jotka sisältävät kohtalaisen suuren määrän ammoniumnitraattia. Katso em. teos, Louis Médard, s. 664.

⁽⁵⁵⁾ Katso erityisesti ilmoitetun päätösluonnoksen johdanto-osan 4 ja 7 kappale, joissa täsmennetään seuraavaa:

"sopimattomissa varastointi- tai kuljetusolosuhteissa, jotka edistävät kosteuden kertymistä, kloori voi reagoida ammoniumnitraatin kanssa ja muodostaa huoneenlämmössä räjähdysalttiita tyypeä sisältäviä triklooriyhdisteitä;"

"näitä sekoitelannoitteita tuodaan maahan ja saatetaan markkinoille ilman erityisiä varotoimenpiteitä kuljetuksen ja varastoinnin suhteen."

(78) Komissio katsoo, että Ranskan viranomaiset ovat tehneet päätelmiä räjähdysainekomitean päätelmistä: Räjähdysainekomitea suositteli nimittäin, että olisi kiinnitettävä erityistä huomiota sellaisten NK-lannoitteiden (typpikalium) oikeaan luokitteluun, jotka sisältävät yli 90 % ammoniumnitraattia eli joissa typen kokonaispitoisuus on korkeampi kuin 31,5 % ja joiden klooripitoisuus on korkea, ja kloori on kaliumkloridin muodossa, jotta niiden kuljetukseen voitaisiin kiinnittää huomiota ja jotta niihin liittyviä kuljetussäännöksiä sovellettaisiin tiukasti⁽⁶³⁾. Komitea toivoi, että ennen tällaisen tuotteen tuontia tai markkinoille saattamista tuonnista tai markkinoille saattamisesta vastaava olisi velvollinen toteuttamaan analyysit tuotteesta otetuista näytteistä varmistuakseen siitä, että kyseinen tuote ehdottomasti vastaa voimassa olevia säännöksiä. Erityisesti Euroopan unioniin sijoittautuneen ja tunnetun laboratorion suorittaman analyysin pitäisi taata, että tuotteesta äskettäin otetut näytteet ovat läpäisseet hyväksytysti räjähtämättömyyskokeen sellaisena kuin se on kuvattu 8 päivänä joulukuuta 1986 annetussa direktiivissä 87/94/ETY, jota on muutettu 22 päivänä joulukuuta 1987 annetulla direktiivillä 88/126/ETY⁽⁶⁴⁾. Näiden suositusten kohteena ovat siis ainoastaan ne NK-lannoitteet, joissa pitoisuus ylittää 31,5 % eikä 28 %. Lisäksi räjähdysainekomitea on vain suositellut, että kyseisten lannoitteiden asianmukainen luokittelu varmistetaan, jotta niiden kuljetukseen voitaisiin kiinnittää huomiota ja jotta voitaisiin varmistaa, että ne ehdottomasti ovat säännösten mukaisia. Tämä tapahtuisi vaatimalla direktiivissä 87/94/ETY kuvatun räjähtämättömyyskokeen suorittamista. On huomattava, että direktiivissä 76/116/ETY ei edellytetä kyseistä koetta; räjähtämättömyyskoe vaaditaan nykyisin ainoastaan runsastyyppisiltä yksiravinteisilta ammoniumnitraattilannoitteilta direktiivin 80/876/ETY mukaisesti.

(79) Lisäksi EY:n perustamissopimuksen 95 artiklan 5 kohdassa edellytetyn uuden tieteellisen näytön on liityttävä ympäristönsuojeluun tai työympäristön suojeluun. Tässä tapauksessa Ranskan viranomaiset eivät kuitenkaan ole osoittaneet mitään uutta tieteellistä tietoa, joka koskisi erityisesti ympäristönsuojelua tai työympäristön suojelua. Myös ilmoitettujen säännösten perusteita selvittäviä päätösluonnoksen johdanto-osan kappaleita tarkasteltaessa⁽⁶⁵⁾ ilmenee, ettei ympäristönsuojelusta ja/tai työympäristön suojelusta ole mainittu mitään. Erityisesti johdanto-osan kappaleissa 4 ja 7⁽⁶⁶⁾ korostetaan sitä, että nykyisin kyseisiä sekoitelannoitteita tuodaan ja saatetaan markkinoille ilman erityisiä varotoi-

menpiteitä kuljetuksessa ja varastoinnissa. Tästä tilanteesta katsotaan siten aiheutuvan vakavaa ja välitöntä vaaraa. Vaikuttaakin siltä, että huolenaihe liittyy ennemminkin kyseisten lannoitteiden kuljetukseen ja varastointiin kuin ympäristönsuojeluun tai työympäristön suojeluun. Tässä yhteydessä on syytä huomata, että Ranskan viranomaiset eivät ole osoittaneet suoraa yhteyttä toisaalta kuljetuksen ja varastoinnin ja toisaalta ympäristönsuojelun ja työympäristön suojelun välillä. Näin ollen komissio katsoo, ettei Ranskan esittämiä lannoitteiden kuljetukseen ja varastointiin liittyviä huolenaiheita voi erityisesti yhtäläistää ympäristönsuojelun tai työympäristön suojelun kanssa EY:n perustamissopimuksen 95 artiklan 5 kohdan mukaisessa merkityksessä.

(80) On osoittautunut, että Ranskan poikkeuspyyntönsä tueksi esittämä tieteellinen näyttö, joka koskee NK-lannoitteiden mahdollisia vaaroja, koostuu ainoastaan otteista Louis Médardin vuodelta 1979 peräisin olevasta teoksesta, joka on yleiskatsaus alan tutkimuksiin.

(81) Näin ollen voidaan todeta, että ilmoitetut kansalliset säännökset eivät vaikuta oikeutetuilta, koska Ranska ei ole osoittanut uutta, ympäristönsuojelua tai työympäristön suojelua koskevaa tieteellistä näyttöä eikä direktiivin 76/116/ETY antamisen jälkeen ilmennyt erityisongelmaa, kuten EY:n perustamissopimuksen 95 artiklan 5 kohdassa edellytetään.

(82) Mitä tulee Toulousen katastrofiin liittyviin näkökohtiin⁽⁶⁷⁾, joilla Ranskan viranomaiset perustelevat ennalta varautumisen periaatteen soveltamista, komissio muistuttaa, että "ennalta varautumisen periaatteeseen turvautuminen edellyttää sitä, että tunnistetaan jostakin ilmiöstä, tuotteesta tai menettelystä johtuvat mahdollisesti vaaralliset vaikutukset ja että tieteellisen arvioinnin perusteella riskiä ei ole mahdollista määritellä riittävän varmasti"⁽⁶⁸⁾. Ennalta varautumisen periaate edellyttää jäsenvaltiota toimittamaan uusia tietoja, jos terveyden tai ympäristön osalta ilmenee vakavia epäilyksiä, jotka todistelua koskevan yhteisen järjestelmän mukaisesti muodostavat painavia ja ratkaisevia syitä ja jotka tieteellistä epävarmuutta poistamatta saattavat oikeuttaa ennalta varautumiseen liittyvän toimenpiteen. Lisäksi ennalta varautumisen periaatteesta, sellaisena kuin yhteisöjen tuomioistuimet ovat sitä tulkinneet⁽⁶⁹⁾, seuraa, että ennalta ehkäisevän toimenpiteen voi toteuttaa ainoastaan, jos siitä huolimatta, että riskin olemassaoloa ja laajuutta ei ole täysin osoitettu lopullisilla tieteellisillä tutkimustuloksilla, siitä on kuitenkin riittävästi tietoa toimenpiteen toteuttamisaikaa käytettävissä olleiden tutkimustulosten perusteella. Ennalta ehkäisevää toimenpidettä ei voida pätevästi perustella riskiä koskevalla puhtaasti hypoteettisella lähestymistavalla, joka perustuu pelkkiin tieteellisesti tarkistamattomiin olettamuksiin. Ennalta varautumisen periaatetta voidaan näin ollen soveltaa ainoastaan tilanteissa, joissa on kyse muun muassa ihmisten terveydelle ja ympäristölle aiheutuvasta riskistä, joka ei perustu pelkkiin tieteellisesti tarkistamattomiin olettamuksiin mutta jota ei ole vielä kyetty täysin osoittamaan.

⁽⁶³⁾ Katso tämän päätöksen johdanto-osan 34 kappale.

⁽⁶⁴⁾ Katso tämän päätöksen johdanto-osan 34 kappale.

⁽⁶⁵⁾ EY:n perustamissopimuksen 95 artiklan 5 kohdan mukaisesti komissiolle ilmoitettu päätösluonnos.

⁽⁶⁶⁾ Katso tämän päätöksen johdanto-osan 71 kappale ja erityisesti alaviite 55.

⁽⁶⁷⁾ Katso tämän päätöksen johdanto-osan 37 ja 38 kappale.

⁽⁶⁸⁾ Katso komission tiedonanto ennalta varautumisen periaatteesta (KOM(2000)1 lopullinen, 2.2.2000).

⁽⁶⁹⁾ Katso erityisesti yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen 11.9.2002 asioissa T-13/99 ja T-70/99 antamat tuomiot.

(83) Ensinnäkin on todettava, kuten Ranskan viranomaiset itsekin myöntävät⁽⁷⁰⁾, että Toulousen räjähdyksessä mukana olleet tuotteet olivat yksiravinteisia runsastypisiä ammoniumnitraattilannoitteita, jotka eivät vastaa direktiivin 80/876/ETY vaatimuksia, taikka teknisiä ammoniumnitraatteja, joiden räjähdysominaisuudet tunnetaan hyvin, eivätkä direktiivin 76/116/ETY vaatimusten mukaisia NK-lannoitteita. Näin ollen tästä ei voida johtaa mahdollista syy-seuraussuhdetta viimeksi mainittujen EY-lannoitteiden ja onnettomuuden välille. Lisäksi Ranskan viranomaiset ilmoittavat, että tähän mennessä ei vielä ole suljettu lopullisesti pois mitään hypoteesia räjähdysten syistä, joita ei siis edelleenkään tunneta⁽⁷¹⁾. Ranskan viranomaiset myöntävät, että hypoteesi klooria sisältävien tuotteiden mahdollisesta merkityksestä Toulousen räjähdysten käynnistäjänä perustuu siihen, että klooria sisältäviä jätteitä vietiin erehdyksessä ammoniumnitraattia sisältävään halliin, eikä siihen, että klooria oli kaliumkloridin muodossa lannoiteseoksessa⁽⁷²⁾. Komissio katsoo, että esitetyt väitteet ovat liian yleisiä ja epä johdonmukaisia, eikä niitä voida pitää tieteellisinä. Näin ollen komissio katsoo, että tässä tapauksessa ennalta varautumisen periaatteen soveltaminen ei ole oikeutettua.

(84) Joka tapauksessa komissio haluaa muistuttaa, että jos toimenpiteitä pidetään välttämättöminä, ennalta varautumisen periaatteelle perustuvien toimenpiteiden on oltava oikeutettuja suhteessa haluttuun suojan tasoon. Komissio muistuttaa myös, että lannoitteita koskevasta lainsäädännöstä keskustellaan parhaillaan sen uudelleelaatimisen yhteydessä⁽⁷³⁾. Ehdotuksessa on otettu huomioon uusi markkinatilanne erityisesti laajentamalla räjähtämättömyyskoe koskemaan moniravinteisia runsastypisiä ammoniumnitraattilannoitteita. Mainitut seikat huomioon ottaen komissio katsoo, että ainoastaan sellainen toimenpide, jolla kyseisten NK-lannoitteiden markkinoille saattamiseksi vaadittaisiin räjähtämättömyyskoe, olisi voinut vastata Ranskan huolenaiheisiin. Ilmoitetut kansalliset säännökset, joissa säädetään tiettyjen NK-lannoitteiden tuontia ja markkinoille saattamista koskevan kiellon lisäksi velvoitteesta vetää kyseiset lannoitteet markkinoilta niiden haltijoiden kustannuksella ja näiden toimesta, eivät vaikuta oikeutetuilla ottaen huomioon näihin lannoitteisiin yhdistetyt mahdolliset vaarat, jos lannoitteet ovat yhteisön lainsäädännön vaatimusten mukaisia ja vastaavat EY-lannoitteiden määritelmää.

⁽⁷⁰⁾ Katso tämän päätöksen johdanto-osan 37 kappale.

⁽⁷¹⁾ Katso tämän päätöksen johdanto-osan 38 kappale.

⁽⁷²⁾ Katso tämän päätöksen johdanto-osan 38 kappale. On myös syytä mainita sisäisen tutkintalautakunnan raportti Grande Paroissen tehtaalla Toulousessa 21.9.2001 tapahtuneesta räjähdyksestä ja tilannekatsaus käynnissä oleviin tutkimuksiin 18.3.2002: "Rapport de la commission d'enquête interne sur l'explosion survenue le 21 septembre 2001 à l'usine Grande Paroisse de Toulouse — Point de la situation des travaux en cours à la date du 18 mars 2002".

⁽⁷³⁾ Katso tämän päätöksen I osan 2 jakso.

2.1.3 Tiivistelmä

(85) Jotta yhdenmukaistamistoimenpiteestä poikkeavien kansallisten säännösten käyttöönotto voitaisiin hyväksyä, EY:n perustamissopimuksen 95 artiklan 5 kohdan mukaan kolmen ehdon on täyttyttävä: poikkeavien kansallisten säännösten on perustuttava uuteen tieteelliseen näyttöön kyseisellä alalla, jäsenvaltiossa on oltava erityinen ongelma ja tämän ongelman edellytetään ilmenneen yhdenmukaistamistoimenpiteen toteuttamisen jälkeen.

(86) Tässä tapauksessa komissio arvioi Ranskan pyynnössä esitettyjä tieteellisiä seikkoja tutkittuaan, ettei Ranska ole osoittanut uuden, ympäristönsuojelua tai työympäristön suojelua koskevan tieteellisen näytön avulla, että sen alueella olisi erityinen, lannoitteita koskevan direktiivin 76/116/ETY antamisen jälkeen ilmennyt ongelma, joka edellyttäisi ilmoitettujen kansallisten säännösten käyttöönottoa. Lisäksi komissio katsoo, että Ranskan esittämä ennalta varautumisen periaatteen soveltaminen ei voi oikeuttaa ilmoitettujen, direktiivistä 76/116/ETY poikkeavien kansallisten säännösten käyttöönottoa.

(87) Näin ollen Ranskan esittämä pyyntö, jonka tarkoituksena on ottaa käyttöön kansalliset säännökset tiettyjen runsastypisten ja klooria sisältävien NK-lannoitteiden tuonnin ja markkinoille saattamisen kieltämiseksi Ranskan alueella, ei täytä kaikkia 95 artiklan 5 kohdassa asetettuja ehtoja.

2.2 Mielivaltaisen syrjinnän, jäsenvaltioiden välisen kaupan peiteltyyn rajoittamisen ja sisämarkkinoiden toiminnan esteen puuttuminen

(88) EY:n perustamissopimuksen 95 artiklan 6 kohdan mukaan komissio hyväksyy tai hylkää kyseiset kansalliset säännökset tai määräykset todettuaan ensin, ovatko ne keino mielivaltaiseen syrjintään tai jäsenvaltioiden välisen kaupan peiteltyyn rajoittamiseen ja muodostavatko ne esteen sisämarkkinoiden toiminnalle.

(89) Koska Ranskan pyyntö ei täytä 95 artiklan 5 kohdassa mainittuja perusehtoja (ks. tämän päätöksen III osan jakso 2.1), komissio ei ole velvollinen toteamaan, ovatko ilmoitetut kansalliset säännökset keino mielivaltaiseen syrjintään tai jäsenvaltioiden välisen kaupan peiteltyä rajoittamista ja muodostavatko ne esteen sisämarkkinoiden toiminnalle.

IV PÄÄTELMÄ

(90) Ottaen huomioon seikat, jotka komissiolla on ollut käytössään sen arvioidessa ilmoitetun kansallisen säännöksen tueksi esitettyjen perustelujen aiheellisuutta, sekä edellä esitetyt näkökohdat, komissio katsoo, että Ranskan 19 päivänä kesäkuuta 2002 esittämä pyyntö

direktiivin 76/116/ETY säännöksistä poikkeavien kansallisten säännösten käyttöönotosta siltä osin kuin on kyse EY-lannoitteiden määritelmää ja direktiivin 76/116/ETY vaatimuksia vastaavien tiettyjen runsastyyppisten ja klooria sisältävien NK-lannoitteiden tuonnista ja markkinoille saattamisesta

— on hyväksyttävä,

— ei täytä kaikkia EY:n perustamissopimuksen 95 artiklan 5 kohdassa asetettuja ehtoja, koska Ranska ei ole osoittanut uutta, ympäristönsuojelua tai työympäristön suojelua koskevaa tieteellistä näyttöä kyseisen jäsenvaltion erityisen ongelman suhteen.

(91) Komissiolla on näin olleen perusteet katsoa, että sille ilmoitettuja kansallisia säännöksiä ei voida hyväksyä EY:n perustamissopimuksen 95 artiklan 6 kohdan mukaisesti,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Kansalliset säännökset, jotka koskevat tiettyjen, EY-lannoitteiden määritelmiä ja direktiivin 76/116/ETY vaatimuksia vastaavien runsastyyppisten ja klooria sisältävien NK-lannoitteiden tuontia ja markkinoille saattamista ja jotka Ranskan tasavalta on antanut tiedoksi EY:n perustamissopimuksen 95 artiklan 5 kohdan nojalla, hylätään.

2 artikla

Tämä päätös on osoitettu Ranskan tasavallalle.

Tehty Brysselissä 18 päivänä joulukuuta 2002.

Komission puolesta

Erkki LIIKANEN

Komission jäsen